

Gränser

– hur fungerar det?

Gränser definierar en fastighets omfattning på marken. Fastighetsgränsen går mellan de gränspunkter som vanligtvis beslutats vid förrättning och redovisas på karta.

Det är straffbart att förstöra eller ändra en gränsmarkering, man får inte rubba, kapa eller flytta befintliga gränsrör. Man får inte heller bygga på eller för nära en gräns eller på annat sätt påverka en grannes möjlighet att använda sin fastighet. Tror du att ett gränsmärke kommer att skadas kan du få hjälp att få det inmätt för att säkerställa dess läge. Om du av misstag råkar förstöra en markering, till exempel genom att täcka över den eller gräva bort den, får du inte på egen hand sätta tillbaka den där du tror att den stod. Markering av gränspunkter är en uppgift för lantmäterimyndigheten.

Söka gränser

Markägare kan på egen hand söka sina gränser. Om de markägare som delar gränsen gör det tillsammans undviks onödiga konflikter. Det är också klokt att kontakta sin granne innan man påbörjar något som kan påverka dennes fastighet, till exempel bygga staket eller murar eller anlägga häckar i gränsen.

När man köper en fastighet är det bra att ha gränserna klara för sig. Begär alltid att säljaren ska visa var gränserna går och var eventuella gränsmarkeringar finns. Gränsmarkeringen är vanligtvis ett rör i marken eller en råsten men även andra typer kan förekomma.

Gränsutvisning

Ett enklare förfarande är att få gränsen utvisad. Vid en gränsutvisning söker man reda på gränsens sträckning med hjälp av bland annat kartor och gränsmärken. En gränsutvisning är inte rättsligt bindande eftersom man inte följer samma formella regler för hanteringen av ärendet och kontakter med sakägare som vid en fastighetsbestämning.

Gränsutvisning kan bestå av uppstakning av gräns mellan befintliga gränsmarkeringar, lokalisering av överväxta och delvis raserade gränsmärken samt måttuppgifter och inmätning från befintliga kartor. Några nya gränsmarkeringar görs inte vid gränsutvisning.

Särskild gränsutmärkning

Gränsmärken kan rubbas eller förstöras i samband med exploatering och markarbeten. Om det är långt avstånd mellan markeringarna eller om det är dålig sikt mellan befintliga märken kan det behövas nya gränsmärken. Om detta behövs görs en särskild gränsutmätning av lantmäteriet. Förkomna markeringar återställs, tidigare ommarkerade gränspunkter markeras och vid behov sätts markeringar ut på nya ställen i gränsens sträckning.

En förutsättning för särskild gränsutmätning är att det inte finns några juridiska tveksamheter om gränsens läge. Gränsmärken som sätts ut vid en särskild gränsutmärkning dokumenteras på förrättningskartan och ett gränsutmärkningsbeslut fattas. Därefter får utmärkningen rättskraft, det vill säga bindande verkan för framtiden.

Fastighetsbestämning

Kontakta lantmäterimyndigheten om du har svårt att återfinna gränsen eller är osäker på om gränsen går på rätt ställe. Hittar du inga märken eller om du är oense med din granne om gränssträckningen kan du få läget rättsligen bestämt genom fastighetsbestämning. En sådan begär du hos lantmäterimyndigheten.

Vid en fastighetsbestämning fastställer man var gränsen går efter en utredning som görs med hjälp av kartor, koordinater, hävd på marken och eventuella gränsmärken. Gränserna stakas ut, markeras i terrängen och dokumenteras på en förrättningskarta. Därefter får fastighetsbestämningen rättskraft, den får en bindande verkan för framtiden. Det är bara lantmäterimyndigheten som får göra en fastighetsbestämning.